

Magyar Imre, mint a budapesti orvostudományi egyetem belgyógyász-professzora az irodalmat és általában a kultúrát sohasem választotta el a szűkebb szakmai problémáktól, sőt előadásaiban, esszéiben, tanulmányaiban azt igyekezett mindig is bizonygatni, hogy az orvosnak ahhoz, hogy a szakmáját hivatásnak érezze, egyre tágabb horizontokat kell megismernie, meg kell szereznie azt a képességet, hogy gyönyörködni tudjon az élet szépségeiben. Nem elég, ha az orvos tisztában van bizonyos szakmai részletkérdésekkel, mindig az egész emberre kellene figyelnie. Ehhez pedig ismernie kell immár a szakmán túli nagyobb összefüggéseket is. "Ennyi ismeret megszerzésének egyetlen lehetséges módját a szépirodalomban látom" - vallja Magyar Imre.

A példa, amit Magyar Imre orvosgenerációknak adott, tiszteletet parancsol: figyelme és érdeklődése a szűkebb szakmai kérdéseken túl éppúgy kiterjed az orvos-beteg viszonyra, a nővérek munkakörülményeire, az ügyintézési bürokráciára, mint a nagy orvos-elődökre, a nyelvi közlés ellaposodására vagy a legkülönbözőbb kulturális eseményekre /Kozmikus sértődés, 1968; Korányi Sándor, 1970; Stílusgyakorlat, 1971; Behrens doktor és társai, 1980/

Két korábban írt regénye is /Ruth, 1971; Judit, 1973/ elsősorban ebben az összefüggésben jelentős: egy-egy ótestamentumi történetet formálnak újra, tehát ennyiben a kultúrtörténet egy mozaikja a tárgyuk, nem pedig a közvetlen szemlélet; másrészt ugyanakkor a tanulmányokhoz hasonlóan az élet szépségét, színeket, formákban gazdag egészét visszhangozzák. Figyelemre méltó

az a nem egészen következetesen végigvitt próbálkozás, ahogy Magyar Imre mindkét regényében az elbeszélői nézőpontot relativizálja. A Judit elbeszélő "én"je nem az író, hanem egy Időtlen Krónikás, aki egyrészt a szent szövegekre hagyatkozik, másrészt kommentálja azokat; a Ruth című regényben pedig Hillél, Ruth szolgája lesz az elbeszélő "én", akinek történetét egy újabb elbeszélő "én" találja meg, és adja közre. Az enyhe iróniának, amely mindkét regényben érezhető, ez a közvetettség az alapja.

Magyari két önéletrajzi tárgyú regénye közül a Tanulságos utazás /1969 amely a saját munkaszolgálatos megpróbáltatásait meséli el, kevésbé sikerült: túl sok benne a körülményes leírás, és nagyon kevés a reflexió, a leírt valóság értelmezése.

Az évszázad gyermeke /1980/ viszont Magyari Imre legkitűnőbb műve, egy humanista eszmélkedésének története; a regényben a helyenként Proustra, Kosztolányira, Karinthy Frigyesre emlékeztető hangulatok, nyugtalan álmok szövevényéből fel-felvillan a családtagok élet-sorsa, a gyermek Magyari ^{Imre} különös vonzalmái, egy polgári életforma értékei és részben a családon kívüli világ is, elsősorban mint az értelmetlenségek és előítéletek világa.

Ónodi László